

XVI REUNIÓ TÈCNICA DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ 2020 – CONCLUSIONS

La XVI Reunió Tècnica organitzada per Conservadors-Restauradors Associats de Catalunya (CRAC) s'ha celebrat enguany en format virtual, degut a les restriccions imposades per la pandèmia de la Covid-19. Ha reunit 244 professionals del món de la conservació-restauració, així com també d'altres àmbits, els quals han exposat els seus projectes i experiències a través de comunicacions i pòsters. La XVI Reunió Tècnica ha estat dedicada a la documentació, amb el títol “**Documentar en la conservació-restauració. Mètodes i noves tecnologies**”, i ha tingut lloc els dies 3, 5, 9 i 12 d'octubre de 2020.

Durant les quatre jornades s'ha constatat, un cop més, que la documentació és un qüestió transversal i fonamental per a la gestió i la conservació del patrimoni cultural. Es fa evident la necessitat de disposar d'una documentació completa com a eina imprescindible per fer un diagnòstic, proposar un tractament i un seguiment, però també com a mesura de prevenció per evitar els riscos i el deteriorament futur.

En les diverses sessions de comunicacions i presentació de pòsters, així com en la taula rodona final i en les contribucions dels assistents, han aparegut diversos temes i reflexions que resumim a continuació:

- Les **noves tecnologies** que provenen d'altres camps posen a l'abast de la conservació-restauració eines molt útils que faciliten i enriqueixen la tasca de la documentació. Aquestes eines requereixen del treball multidisciplinari i, alhora, plantegen importants qüestions i nous reptes, com és la integració de formats molt diversos, l'emmagatzematge de dades, l'obsolescència dels programaris i la conservació de la documentació en els nous formats.
- Per facilitar la **gestió i l'explotació de la informació** digital i digitalitzada és imprescindible una reflexió prèvia a la introducció de les dades i metadades. És important tenir una visió global de les necessitats per estructurar les bases de dades, per normalitzar la terminologia, definir diccionaris i tesaurus, classificar i descriure la informació, així com establir quins han de ser els criteris a l'hora de documentar. Es fa evident la necessitat d'estandardització, d'homologació i l'existència d'un codi de bones pràctiques en documentació. Esdevé fonamental aquesta normalització per poder treure el màxim profit de la informació i,

sobretot, per garantir la interoperabilitat de les dades, la seva accessibilitat, i que sigui possible l'intercanvi d'informació i de coneixement entre els professionals de la C-R.

- S'ha posat de manifest la **dificultat d'integrar la documentació** generada per la conservació-restauració (memòries, estudis científics, imatges) als sistemes de gestió de col·leccions, el que ha portat, en moltes ocasions, al disseny d'eines a mida.
- Alguns projectes parlen de la **difusió i la divulgació** de la informació, a través de bases de dades compartides i obertes. Alhora però, sorgeixen dubtes sobre quina informació pot ser oberta i accessible, atès que hi ha informació sensible relacionada amb els béns culturals que pot comprometre la seguretat, per exemple, o també perquè pot generar conflictes relacionats amb la propietat intel·lectual. Al mateix temps, s'ha evidenciat fins a quin punt la difusió i divulgació, a través de tots els mitjans, requereix una documentació digital que inclourà cada cop més les informacions amb tecnologia 3D.
- S'ha posat de manifest els **beneficis del treball interdisciplinari** i la necessària interacció entre C-R, arqueòlegs, arquitectes, enginyers, científics, especialistes en noves tecnologies de documentació, arxivers i gestors de bases de dades.
- Disposem de molta informació vinculada als béns culturals, però sovint dispersa i en diversos formats, el que comporta una dificultat per a l'explotació de les dades. Històricament no sempre s'ha vist la documentació de la mateixa manera, per la qual cosa les necessitats han canviat i els continguts dels registres també. Actualment es busca pal·liar aquestes mancances i integrar la informació, de manera que es pugui disposar de l'**"expedient de vida" o de l'historial dels béns culturals** que contingui una cronologia d'actuacions.
- S'ha fet evident la necessitat de lideratge institucional per crear un **organisme que centri tota la documentació** relacionada amb la conservació dels béns culturals protegits o catalogats, especialment pel que fa a les intervencions dutes a terme per professionals autònoms que permeti evitar la dissociació i facilitar l'accés.
- En relació als professionals autònoms, que tenen un pes considerable en l'àmbit de la C-R, s'ha posat de manifest la **dificultat per justificar el temps que cal invertir en documentació**. Una possible solució que s'ha posat sobre la taula és la de regular-ho mitjançant una legislació específica, de la mateixa manera que succeeix en l'àmbit de l'arqueologia.

- S'han presentat diversos **projectes, estructures i xarxes en l'àmbit europeu** que tenen com a objectiu l'intercanvi d'informació científica relacionada amb l'estudi i amb la C-R del patrimoni cultural, com son E-RIHS, IPERION, MOLAB o DIGILAB. Per garantir el bon funcionament d'aquestes i la seva accessibilitat, és necessària la integració d'arxius digitalitzats (tant informes com informació en brut), a més d'un llenguatge i programes informàtics, comuns a tota Europa.
- Per combatre l'**obsolescència de la documentació digital**, la documentació en paper no és una garantia atès els materials paperers que usem i els materials d'impressió (poc permanents). Potser hauríem de pensar, en un futur, en personal encarregat de reconvertir la documentació en eines actualitzades.
- **La documentació és part integral de la C-R.** És coneixement i una font d'informació que ofereix una garantia en el desenvolupament de la nostra professió, construeix una base fonamental per a la presa de decisions i per traçar plans d'actuació a mig i llarg termini. Per aquest motiu, és especialment rellevant per potenciar la conservació preventiva i, al mateix temps, com a mesura de revalorització del patrimoni.
- S'han plantejat **tres futurs** pel què fa a la documentació en C-R: un d'immediat per salvaguardar l'objecte digital, un altre a mig termini per a la integració de les bases de dades i, per últim, un a llarg termini, per al tractament del "big data".